

16 Het nabestaan

In de rubriek 'Het nabestaan' praten mensen over verlies, rouw en hoe het leven verder gaat. Daaronder staat een necrologie van een niet per se bekende persoon.

Ik zou mijn moeder verwend hebben

Naam: Jacqueline Schuur (1966)

Woont: in Soest, met man en twee dochters

Zij is: klinisch geriater in Tergooi-ziekenhuizen Blaricum/Hilversum

Zij vertelt over: haar leven na de dood van haar moeder Jacoba Schuur-Bouwman (1932-1997)

„Ik had haar zo graag nog meer fijne jaren bezorgd. Dan hadden we hier aan de keukentafel gezeten en kunnen praten over haar en mijn jeugd. Over opvoeden: vijf kinderen heeft zij grootgebracht – allemaal VWO gedaan, allemaal goed terechtgekomen. Over tuinieren, een liefde van ons beiden. Over al die kleine en grote dingen die een dochter zo graag met haar moeder deelt.

„Ik zou haar verwend hebben. Dat had ze verdiend. Ze heeft een zware jeugd gehad. Ze is opgegroeid op een boerderij op de Veluwe, als oudste dochter in een gezin met tien kinderen. Toen ze vijftien was, stierf haar moeder, plotseling. In de tien jaren daarna heeft zij het gezin draaiende gehouden. Het jongste zusje was toen net een jaar.

„Mijn moeder heeft nooit over de dood van haar moeder kunnen praten. Gevoelsmatig heeft ze dat, denk ik, niet kunnen verwerken. Ze was niet zo'n prater. Ze had een karakter met een sombere kant. Het protestantse geloof hielp haar niet de zonnige kant van het leven te zien.

„Ons, als kinderen, heeft ze altijd gestimuleerd door te leren. Zelf had ze schoolschriften bewaard die vol stonden met tinnen. 'Grijp de kansen die ik nooit heb gehad', zei ze. Ik was de eerste in mijn familie die geneeskunde ging studeren: in Amsterdam, meteen op kamers, met een druk studentenleven.

„Mijn moeder belde me als ik tentamen had gedaan: 'En, hoe ging het?' Tegelijk kon ze zich moeilijk inleven in die andere wereld waarin ik was terechtgekomen. Als ze een dagje naar Amsterdam kwam, zei ze al snel: 'Kan ik iets voor je strijken?'

„Ik voelde in die jaren dat er een kloof tussen ons groeide. Zij ook, ze gaf me een keer een knipsel uit een tijdschrift: van een moeder die schreef hoe moeilijk ze het vond

(Boven) „Een van de eerste foto's van mijn moeder en ik, in de eerste uren na mijn geboorte.” (Onder) „Mijn moeder omstreeks 1994.”

haar kinderen naar een wereld te laten gaan die zij niet kende.

„Ik dacht: straks groeien we weer naar elkaar toe, als ik getrouwd ben, kinderen krijg, een gezinsleven heb. Dan komen we toe aan de alledaagse dingen die zij zelf niet met haar eigen moeder heeft kunnen delen.

„In de zomer van 1996 vertrok ik voor een jaar naar Londen om te werken op een afdeling ouderenzpsychiatrie, als onderdeel van mijn specialisatie geriatrie. Eind september kreeg mijn moeder de diagnose al-

vleesklierkanker. Dan weet je als dokter direct wat dat betekent.

„Het verloop van mijn moeders ziekte is verschrikkelijk geweest. Een zieke alvleesklier kan je hormoonhuishouding in de war sturen. Ze werd ernstig depressief en angstig. Ze moest worden opgenomen in een psychiatrische instelling.

„Ik pendelde heen en weer tussen Engeland en Nederland. Ik was onder de indruk van de kwaliteit van de zorg in Londen. Ik vond dat mijn moeder niet goed behandeld werd.

„Deze klok gaven mijn ouders aan mij toen ik mijn bul kreeg als basisarts. Mijn moeder hield toen een prachtige toespraak waarin het begrip 'tijd' centraal stond.”

„Op deze foto staan mijn moeder en ik te wachten op de veerboot van Schiermonnikoog. Met mijn zus waren we daar een paar dagen geweest. Dat was bijzonder: mijn moeder was niet zo van de uitjes en zomaar leuke dingen doen.”

Dat maakte het dubbel ingewikkeld: als dochter zag ik haar lijden, als specialist in opleiding vond ik dat de zorg voor haar tekortschoot.

„Ik heb me zo machteloos gevoeld in die tijd. Ik heb gedacht: ik neem haar mee naar Londen. Ik worstelde met de vraag of ik wel kon doorgaan met mijn studie en de zorg voor andere mensen terwijl mijn eigen moeder er zo slecht aan toe was. Ik weet nog dat ik naast haar zat en de neiging had bij haar in het ziekenhuisbed te kruipen om haar af te scher-

‘In het eerste jaar kon ik haar niet loslaten, ik voelde me schuldig’

men van die diep ellendige toestand waarin ze was terechtgekomen.

„Op het eerste jaar na haar dood kijk ik terug als een zware, zwarte periode. Ik kon haar niet loslaten. Ik voelde me schuldig. Had ik haar lijden toch niet kunnen verzachten? Had ik toen en toen niet moeten ingrijpen? Ik moest onder ogen zien dat ze mijn eventuele kinderen nooit zou ontmoeten, net zoals het haar zelf was vergaan.

„Bij haar uitvaart zongen we 'Wat de toekomst brengen moge', wat eindigt met de zin: 'Leer mij slechts het heden dragen, met een rustig kalme moed.' Later trof me de regel 'Leven is lijden' uit het boeddhisme. In deze twee zinnen zit voor mij de verbinding tussen twee spirituele culturen waaruit ik inspiratie put.

„Als dochter en als dokter heeft het me doen voelen hoe ziekte en dood bij het leven horen. Rationeel bezien is dat geen bijzonder inzicht. Maar hoe je dat ervaart, hoe je dat verwerkt – dat is heel persoonlijk, dat doet ieder op zijn eigen manier.

„Mijn eigen ervaringen hiermee hebben me mede als arts gevormd. Als geriater werk ik voor mensen in hun laatste levensfase. Dan is behandelen vaak geen kwestie meer van genezen maar van zoeken naar een acceptabele balans. Chronische aandoeningen kun je hooguit verzachten en niet meer wegnemen. Wat je vooral kunt, is de tijd nemen voor patiënten en hun familie: goed luisteren naar hun verhaal, hun wensen, hun verwachtingen.

„Mensen zeggen wel: je leeft maar één keer. Hetzelfde geldt voor sterven. Ieder mens verdient een mooi levenseinde. Als ik daaraan als specialist kan bijdragen, geeft me dat voldoening, in de hoop dat het achterblijvers helpt hun verlies te dragen.”

Tekst GIJSBERT VAN ES

Reacties: via nrc.nl/hetnabestaan
Twitter: #nrc #hetnabestaan

OVERLEDEN

Veilingmeester en een sprankelend gastheer

Peter Trommelen deed als veilingmeester soms mooie ontdekkingen.

Veilingmeester Peter Trommelen (1955-2013) droeg graag een zware vlinderstrik. Hij was een flamboyante, markante verschijning in het Amsterdamse en nationale veilingwezen. Zijn hart lag bij het cabaret, eigenlijk wilde hij cabaretier worden, maar zijn ouders verhinderden dat. De stap van kleinkunstenaar naar veilingmeester bleek voor Trommelen slechts een kleine. Velen hebben herinneringen aan Trommelens veilinghuis De Eland aan de Amsterdamse Elandsgracht. Tot ver buiten het pand stonden de spullen op straat, een

verrukkelijke overdaad aan alles wat met kunst, antiek en inboedels te maken heeft.

Peter Trommelen breidde geleidelijk zijn veilinghuis uit en hij bracht het, na enige fusies, tot directeur van Veilinghuis De Eland De Zon Loth Gijselman Van Gendt Book Auctions. Ook kwamen bij hem muziekinstrumenten, wijnen, Oranjescuriosa en gevonden voorwerpen van Luchthaven Schiphol en van de Politie Amsterdam-Amstelland terecht. Veilingmeester en taxateur Peter Trommelen moet vele tienduizenden objecten in handen hebben gehad.

Zijn eerste veiling hield Trommelen in januari 1977, in kerkgebouw St. Vitus te Blaricum. Tien jaar lang was hij 'reizend veilingmeester' totdat hij in 1987 De Eland overnam. In

2001 verhuisde het bedrijf naar Diemen, naar een royaal onderkomen. Ook daar gingen kijk- en veilingdagen gepaard met een stijlvolle ontvangst. Trommelen was een sprankelend gastheer. Hij wilde voor elke portemonnee iets van waarde en betekenis onder de hamer brengen.

Een belangrijke bron voor een veilinghuis zijn inboedels. Trommelen ontving dagelijks berichten over een overlijdensgeval in de familie. Vaak moest het huis verkocht en de inboedel geveild worden. Een veilingmeester begeleidt de voorwerpen vanaf de eerste aanblik tot de laatste hamerslag. Trommelen deed vaak verrassende ontdekkingen, zoals etsen van Rembrandt, Lucas van Leyden en Goltzius in de nalatenschap van kinderarts Knegt uit Arnhem in 2006. Het was een van zijn kwali-

teiten dat hij zich verdiepte in leven en collectie van de verzamelaar. Die kennis liet hij tijdens het veilen doorschemeren, waardoor je bij een veiling bij hem ook altijd nog iets leerde.

Trommelen wist dat bijna niemand de situatie na zijn dood goed heeft geregeld. Daarom laaie „bij sterfgevallen de emoties hoog op”. Hij was ervan overtuigd dat je voor je dood alles moet regelen, „als je de regie nog in handen hebt”.

Peter Trommelen kreeg eind 2012 te horen dat hij leverkanker had; niet operabel. Tot aan zijn dood op 4 april heeft hij er alles aan gedaan zijn begrafenis op een klein kerkhof in Diemen met stijl en waardigheid te regelen. Hij is 58 jaar geworden.

KESTER FRERIKS

Peter Trommelen